

nih konj za počasni vlak, dolgi in vpognjeni vicelni kažejo večidel slabotno žival.

Na zadnjih nogah se mora posebno gledati, da je petna kost dobro in primerno vpognjena. Kolikor pokončnejša in ravnejša je ta kost, toliko manj je konj sposoben za delo. Močno vpognjena petna kost sicer ni lepa, ali moč ima v sebi, in taki konji so trpežni in močni.

Križni del hrbta ima one mišice v sebi, ki posebno služijo v to, da se žival naprej premika. Posebno pa za vlak te mišice najbolj služijo. Zato je treba, da se ta del telesa posebno dobro na drobno in na tanko pregleda in preskusi. Suh in tedaj navzdol viseč križ ni preveč za težko delo sposoben. Kolikor je črta od kvoka do križne ali sedne kosti daljša, toliko bolj je.

Taka črta je rahlo nazaj navzdol viseča. Viseči, pa dolgi konji s krepkimi mišicami sicer niso posebno lepi, ali za vlak kaj pripravi. Brzi konji imajo redkokdaj zelo viseče križe.

Ko si je kupec imonovane telesne dele konja pregledal in preskusi, potem naj stopi ravno pred konja in naj pregleda širokost prsi in kaka je postava prednjih nog. Treba je tudi spodnje dele stegen med seboj primerjati. Smolnina pri starih konjih nima dosti pomeniti; pri manjših živalih si moramo pa misliti, da so take živali že težko delale in se zelo trudile. Trde gumpes med kopitom in vicelnom so navadno lupine, hujša bolezen od nakolenice. Tu se mora še omeniti, da je dostikrat dlaka na takih mestih pristrižena ali osmojena, da se tako ti prostori z drugimi na nogi vzravnaajo.

Potem naj kupec stopi za konja in naj gleda in pazi na obliko in širino križa, na postavu zadnjih nog, in naj primerja posebno notranji planoti obeh skošnih sklepov med seboj.

Širok in visok križ ima prednost pred ozkim. Močen razloček od ravne pokončne postave ni niti lep, ni za delo sposoben. Vendar pa je postava nog, ki so v sredi na vzhodu upognjena, boljše od one, ki so, kakor sod, v sredi na ven vzpognjena. Gumpes na spodnjem delu notranje strani na poskočnega sklepa so znamenje nakolenice. Ako pa konj, zlasti, ko začne hoditi, šanta, ima gotovo nakolenico. Srednje debele smolninske gumpes na zadnjih vicelnih niso toliko škodljive od onih na sprednjih nogah. Vsakako pa se sme reči, da konj s smolnino ni več „nov“ ali „mlad“ na nogah.

#### Kako jabelka po zimi hranjevati.

Največji sovražnik hranjenega sadja je gnjiloba. Jedno gnjilo jabelko okuži vse druge, ki se z njim na istem mestu hranjujejo. Uzrok gnjilobi pa je modrozelenkasti šopkasti ples, ki se na posameznih sadih naseli in vzroči, da začne gnjiti. Nitkasto steblice plesovo se hitro po jabelčnem mesu razprostirja in gnjilobo proizvaja. Male dni, ko se je to plesovo seme zatrosilo, se

iz njega porodijo novi plemenivni organi in napravljajo daljno okuženje. Tako plesovo seme se najprej naseli na receljevih prelomkih, na garjah in riji, na zunanji koži, na otiskih in ranah, na muhi, sploh povsodi, kjer je koža hrupava. Kjer je koža neranjena in lepo voščena, tam plesnoba ne more v meso vdirati. Zato je treba pri odbiranju sadja za hranjevanje gledati, da je sad popolnoma zrel, da ima cel nenalomljen ali odtrgan recelj in da sploh sad ni nabit, kakor se to pri trganju in trosenju le prerado godi. Tudi pri prevažanju se sadje pogosto otolče. Zdad po zimi pa je treba hranjen sad vsak teden enkrat vsaj pregledati in nagnjite odbrati in odstraniti. Tako je mogoče posebno jabelka dolgo v pomlad zdrava ohraniti.

#### Pomoček zoper poljske miši.

Svalki z bariomom namešani so dober pomoček, da se z njim poljske miši pokončajo. Napravijo jih pa tako-le: Vzamejo se štiri deci ječmenove moke, iz ktere se namesi testo, v ktero je sirov oglekisel, bariom, namesen. Oboje se potem nekoliko z vodo pomoči in iz njega za lešnik debeli svalki naprijo in mišim po luknjah na polji položijo. Ne smejo se pa ti svalki po tleh na zemljo potrositi, ker bi se z njimi druge živali, kakor jerebice, zajci, golobi z njimi zastrupili, po teh pa še kdo drugi.

Ogledovanje privatnih žrebecev vrši se letos v Cmureku 25. januarja, v Mariboru 26. januarja, v Mahrenbergu 27. januarja, v Ptuiju 28. januarja, v Ljutomeru 30. januarja, v Celju 1. februarja in v Sevnici 3. februarja, poprek od 9. do 11. ure predpoldnem.

Sejmi na Štajerskem: 17. januarja: v Kapeli pri Brežicah in Petrovčah; 20. januarja: sv. Andraž, sv. Mohor, Buče in Vrenska gorca; na Kranjskem: 16. januarja na Blokah; 17. januarja: Kotredež, Železniki, Unec, Brezovica, Cerklje; 20. januarja: Kamnik, Dovje, na Hrvatskem: 17. januarja: Požega, Jamnica, Petrovo.

#### Dopisi.

In Vodranec. Dne 17. majnika 1880 je naše njive toča hudo poklestila in nekaterim posestnikom vso zimščino uničila. Vsled tega prišel je nekoliko tednov pozneje g. e. k. adjunkt F. V. kot komisar iz Ptujja, da škodo pregleda in preceni, ker po postavi mora se posestnikom, katerih setev je toča poškodovala, dača zljajšati. Dne 19. sušca 1881 dobil je naš župan izkaznico, v kateri je bila so popisana imena tistih posestnikov, ki jim je bila dača za nekoliko goldinarjev zljajšana. To je tukaj prouzročilo mrgot, kletev in smeh. Zakaj? Ker g. komisar pregledavši od toče storjeno škodo ni vseh posestnikov vzel v obzir, in takim načinom se je pripetilo, da se baš onim, kateri so morali večinom zimščino pokositi, ni

dača za novčič zljajšala! Nezadovoljenci dali so sestaviti utok (rekurs), ga podpisali in poslali c. k. finančnemu deželnemu ravnateljstvu v Gradec. Radovedni čakali smo in še vedno čakamo na odgovor iz Gradca, ali nič druga ni prišlo ko pismo iz peresa gospoda komisarja, katero je pisal 12. dec. 1881 na Ptuji, ki se glasi tako: „An den Herrn F. Z., Gemeindevorsteher in A. Indem es constatirt worden ist, dass die meisten Unterschriften auf dem wegen Hagelschaden-Erhebung überreichten Recurse gefälscht wurden, ja sogar jene der Amtspersonen, sowie z. B. die Unterschrift des Herrn Pfarrers Johann Trampuš etc., so erhalten Sie hiemit die Weisung, eine Erklärung, dass dieser Recurs zurückgezogen worden ist, sofort mir zuzusenden. Ich habe dem Herrn Kaplan Č. in Polstrau hierüber ein Formular gegeben und ihn ersucht, er möge ihnen an die Hand geben, damit Sie ja diese Erklärung genau verfassen können. Wollen Sie daher mit diesem Briefe zum Herrn Č. gehen und dies sofort bewerkstelligen; der Herr Č. wird mir sodann diese Erklärung zuschicken, damit Sie das Postporto ersparen. Sollte aber diese Erklärung binnen acht Tagen bei mir nicht einlangen, so werde ich wegen Fälschung der Unterschriften gegen Sie die gerichtliche Strafanzeige einleiten und Sie werden sich als Criminalverbrecher zu verantworten haben, was ich Ihnen als Menschenfreund nicht wünsche. Schliesslich lege ich Ihnen ans Herz, sich künftighin nicht mehr durch Bösewichten (sic) verführen zu lassen, besitzen Sie mehr Selbstständigkeit und machen Sie einem für die Gerechtigkeit beeideten Staatsbeamten keine unnützen Schreibereien.“ Dostavek uredništva. Kar sledi, to bi delalo sitnob. Zato omenimo samo, da g. dopisatelj trdi, da podpisi niso ponarejeni in zlasti, da je podpis č. g. šupnika pri sv. Bolfanku istinit. Trdi se isto o drugih. Naj se toraj pritoži pri višjih gosposkah!

**Iz Rogačkega okraja.** (Žalostno stanje našega kmetstva.) Dne 5. t. m. se je vršil v Slatini posvet o razdelitvi kakih 5500 gl., darovanih po toči poškodovanim našega okraja. Pričujoči so bili c. kr. okrajni sodnik g. Praprotnik, oskrbnik Slatine, g. Fleišman, čast. gospodje nadžupnik Frölich, župnik Lesjak in Valentin Jaric in vsi župani iz poškodovanih občin. Tukaj se je razpravljalo, kako da bi se po najpripravnejši poti ubogim in potrebnim pomagalo. V ta namen se ja izvolil odbor 5 udey, Želeti bi bilo, da bi ta odbor pravo zadel, ter nabrano podporo modro razdelil. Je pa važno vprašanje, katerega naj bi odbor ne preziral, ter rešiti vprašanje: Komu da je podpore najboljše želeto? ali: Kdo je sedanjí čas podpore najboljše potreben? Res je mnogo ubogih, ki uže zdaj nimajo ničesar, razvun golih rok, s katerimi bi si letos pri tako voljni zimi mogli dan za dnevom, vsakdanjega kruha in potrebni krajcar prislužiti, če bi jim imel kmet

zaslužka dati; ne more pa se tajiti, da so tudi druge vrste ubogi, ki imajo manjša in večja posestva, katerih polja in vinske gorice so deloma uže več let, deloma pa samo letos tako poškodovana, da so nekteri le še samo po imenu gospodarji, inai pa na skrivnem in tudi uže javno zreli za preskrbljenje — komu? — kmetom, ki nimajo nič! — Zadnja drevesa, ki jih v gozdu posekuje, zadnjo svinjo (govod tako nimajo svojih), ki jo še za pleme ima, ponuja in na pol proda, da še za skrajno silo nekaj vjame, Naposled še od krajnega šolskega sveta zaradi nerednega pošiljanja dece v šolo tožen, in nemoč, s čim plačati, tiran v ječo, čeravno nima deci za čim obleke in obutala pripraviti. In če preziram vse britke težave, kojih je redko kdo prost, kakor: silne obresti od dolžnih kapitalov, ostane dolžna dača, ki gotovo ne bo vsa odpuščena, in zna bodočo spomlad po strašansko obloženih novih polah tirjana biti. Le samo to opomnim, da prišla bode spomlad, katere se veseli vsako živo bitje, le samo naš kmet se nje od daleč boji, in zakaj bi se je nebi? Prišel bode čas, posejati si svoja polja, in okopati si vinske gorice, pa kako? Sam nimaš toliko delalnih močij, niti nemaš od kod skupiti denarjev, nimaš živeža za družino in težake! Tako si je naš kmet v zadregi, prouzročiti si novih dolgov, ter brez setve nije žetve, in žalostno je gledati vinskih goric, ki neobdelane kažejo prežalostni stan našega kmetstva. Marsikteri groš bi si dninar lahko zaslužil, če bi se kmet boljše čutil, sedaj pa kakor mrtvo vse strmi.

**Iz Radoslavec pri Malej Nedelji.** (O slovenskem uradovanji) se je uže po vseh slovenskih časnikih jako čestokrat pisalo. Posebno so pred leti vsi naši taborji zato se izrekli, in kjerkoli se je slišal očitno slovenski glas, ondi se je slovensko uradovanje naglaševalo in terjalo. — Uradovanje v nemškem jeziku v okrajih, kjer se govori popolnoma slovenski, spoznala se je kot jedna največjih krivic, katere se slovenskemu narodu godé. Vkljub temu ne gremo nikder prav naprej. Ako se človek ozira nazaj v preteklost, tako se prepriča, da je vse uradovanje ostalo skoraj brez izjeme nemško. Ravno tako je tudi glas naroda o tem nekoliko omolknil, ker brezuspešnost vséga prizadevanja mu je glas odvzela. Spominjajo se tu sklepa tukajšnjega občnega odbora, ka se v prihodnje uraduje vse v slovenskem jeziku in isto zahteva tudi od vsih pristojnih oblastnij, kar se je dotičnikom tudi naznanilo pismeno. — Pa kakor bi segel v osinjak, letelo je od vseh stranij razno sramotilno kokodanje. Jedno teh je izreklo, ka si naj občinski odbor k sreči vzeme, da tukajšnje ljudstvo ne živi od jezika, ampak samo od delavnosti in od kruha. Taka se je godila in se še godi skupnim korporacijam, in kaj še le posameznim? Od druge strani pa smo primorani reči, da so krive nekoliko tudi naše narodne pisarnice, slovenski advo-



kati, notarji in njih koncipijenti. Le pomislimo, koliko dela gre skozi njihove roke. Stranke, kder se posredovalci naravnost nahajajo, malo z uradnimi občejejo. Kdo mora tedaj v slovenskem uradovanju začeti? Nikdo drugi, kakor advokati in notarji. Od njih pridejo tožbe, prošnje in mnogo drugih vlog, na kojih podlagi se pozneje morebiti obravnava. To pa so tudi tista pisma, ktera strankam pridejo v roke. Ako se vloge slovensko pišejo, in ker se obravnava pred uradniki zavoljo razumljivosti tudi v slovenskem jeziku voditi mora, smo dosegli polovico slovenskega uradovanja in posredovalci slovenskih vlog so svojo dolžnost izpolnili. Ednako naj storijo okrajni zastopi, okrajni odbori, okrajni in kr. šolski sveti barem tam, kjer imamo svojo narodno večino, in videli bomo, da nam slovensko uradovanje samo od sebe pride. Naše slovensko občinstvo, posebej pa še župane prijazno nagovarjamo, naj vselej in odločno zahtevajo slovenskih vlog, ter pri vsaki priliki silijo k slovenskemu uradovanju.

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Potovanje cesarjevo na Italijansko je odloženo, menda celó. — Krivošijanci združeni s Hercegovinci se nečejo podati. Prišlo je zopet do krvavih spopadkov z vojaki, teh je baje zadnjič palo 40, in poprej uže 4 žandarji; vsled tega mora v Dalmacijo in Hercegovino oditi več vojske, namreč 67. regiment, dalje 35. 26. 7. in 3. in lovska bataljona štev. 13 in 34; tudi vojno brodovje odpluje v Kotor. Železi je, da mirno porazumljenje zabrani krvavo delo; toda potroški so uže sedaj znameniti; železnico Sisek-Novi morajo zavolj prevajanja vojaške sprave dodelati do 31. jan. t. l. — Državni zbor začne 20. jan. zborovati. — V Trstu so od cesarja pokregani poslanci vendar položili poslanstva, Jud Teuschl je se dolgo obotavljal; sedaj so razpisane nove volitve; liberalci propadnejo bržer ko ne. — „Slov. Narod“ svetuje delati na to, da štajerske Nemce podredijo višje sodnji Dunajske, štajerske Slovence s kranjskimi, goriškimi in koroškimi vred pa Tržaške, ona v Gradci pa naj preneha! Tako bi Slovenci na jedenkrat prišli pod jedno višjo deželno sodnijo. — Konservativni grof Schönborn je imenovan za cesarjevega namestnika na Moravskem; te dni je šel obiskovat višje gimnazije v Brnu; toda nemško-liberalni profesor Šmolla (rojen Celjan) ni hotel čakati na namestnika, ki se je nekoliko zakasnil, ampak je ob 11. uri z učenci vred iz učilnice pobrisal in se tako iz cesarja samega norca delati predrznil; koliko ošabnosti da tiči v naših pogosto slabo izučeni, a dobro plačanih raznih profesorjih, to kaže deloma ta grdi zgled. Drugod bi takšnega zaničevalca vladinih in cesarjevih zastopnikov kar na trebuh vrgli iz službe. — V Budimpešti na Ogerskem

štejejo mnogo socialistov in puntarskih delavcev. Njihovi shodi so uže tako burni, da se je za javni red bilo bati. Srbom Magjari ne privoščijo narodno čutečega patrijarha. Velikoveč magjarski ministri so izvolitev škofa Živkoviča dali zavreči in cesar so potem imenovali Angélyiča magjarona, katerega Srbi trpeti ne morejo. Tako so Magjari Srbe hudo razžalili in s Hrvati se itak vedno pikajo, to pa sedaj posebno zavoljo hrvatske Reke, katero si Magjari svojijo, da bi imeli primorsko mesto. Hrvati v Zagrebu nagajajo Magjarom v Reko potujočim. Sicer pa je treba, da se Hrvati s Srbi združijo, ako se bočejo Magjarom ubraniti.

**Vnanje države.** Nemški cesar je liberalce celega sveta močno razjaril izdaviš zaukaz, v katerem pravi, da ima on kot kralj na Pruskem prvo in zadnjo besedo, kako se naj vladari, ne pa liberalni poslanci, ki hočejo sami gospodovati in se bogatiti na stroške celega izsesavanega ljudstva, zlasti pa prepoveduje kralj uradnikom, ki so kralju zvestobo prisegnoli, ob času volitev glasovati zoper kraljeve ministre in vlado. To je osupnilo vse liberalce, tudi avstrijske. Ali zadobijo katoličani nemški uže letos cerkveni mir, to še ni gotovo; v Kolonjski nadškofiji je blizu 300 duhovniških služeb izpraznjenih. — Rusi delajo doma močno brodovje za Črno morje. — Turški sultan srdi se sedaj na Grke in še huje na Francoze in Angleže, ki mu hočejo vzeti Egipt, Tripol, Tunis, Maroko, sploh vse mohamedanske dežele v Afriki na primorji. V Tripol je poslal uže mnogo vojakov in streliva. Zavoljo Egipta pa se utegne vneti večji raus in kaus, kajti ove dežele Angležem in Francozom nihče ne privošči, najmenje Bismark. — Ali papež zapustijo Rim ali ostanejo, o tem slišijo se različna mnenja. Celó Bismarku in Gambetti ne ugaja, da bi papež bili podložnik italjanskega kralja. — Pri volitvah za francosko starešinstvo so konservativci propali, izvoljeni so skoraj sami republikanci. — Angležem žuga razven homatij na Irskem še resen razpor s republikami v Ameriki. — Panamaško ožino namreč sedaj prekapajo, da naredijo ladijam kanal iz Atlantiškega v Veliko morje. Amerikanci svojijo si pravico mitnine. Tega se pa Angleži bojijo in nasprotujejo na vso moč. Ta razpor utegne še povod biti strašnej vojski med Evropo in Ameriko!

## Za poduk in kratek čas.

Iz potne torbice.

II. Pripovedka o Hergaduši. Hergaduša je hodil po pesku in se sprehajal, ter si na piščalko igral. Medved ga sliši in ga pride prosit, naj ga nauči tudi igrati. Hergaduša mu dovoli, razkolje štor in reče medvedu, naj v razpoklino nogo vtakne. Ko je medved to storil, spusti Hergaduša razpoklino vkup, da je bila medvedova noga znotraj. Medved se začne dreti, Hergaduša